

MAGYAR NYELVI FELADATLAP

a 6. évfolyamosok számára

2020. január 18. 10:00 óra

Időtartam: 45 perc

NÉV: _____

SZÜLETÉSI ÉV: HÓ: NAP:

Fontos tudnivalók

Tollal dolgozz, és ügyelj a külalakra!

A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg.

Az utolsó (10.) feladatra legalább 10–15 percet szánj!

Ha megoldásod ellenőrzésekor észreveszed, hogy hibáztál, a végső választ egyértelműen jelöld meg, a hibásat húzd át!

Jó munkát kívánunk!

---

1. Egészítsd ki a 2. oszlop hiányos szavait úgy, hogy az 1. oszlop meghatározásának megfelelő szót kapj! A 2. oszlopban egy vonalkára egy betűt kell írni.
- A 3. oszlopban alkoss a megadott szó felhasználásával olyan összetett szót, amely megfelel az 1. oszlopban megadott jelentésnek! A vonalra egy szót kell írni.
- Ügyelj a helyesírásra!

1.	2.	3.
a) Aki veszélyben is félelem nélkül cselekszik, nem futamodik meg.	b _ _ t _ _ r	_____szívű
b) Aki a jövőt kedvezően, reménykedve látja.	b _ _ z _ _ k _ _ d _ _	_____látó
c) Aki túlzottan takarékos, nem szívesen ad a javaiból.	f _ _ k _ _ r	_____markú

a	
b	
c	

2. a) Egy négy mondatból álló szöveg mondatai összekeveredtek. A mondatokat jelölő betűk segítségével állítsd vissza a helyes sorrendet! Az **utolsó** mondat a helyén van.

- A)** És akkor még könyveket is: ki tudja, melyik nap mihez lesz kedvetek, és főleg mennyi időtök marad este mesét olvasni a kalandokkal teli nap után!
- B)** Itt egy gyűjtemény, amelyből választhattok 3 perces mesét, ha későn kerültetek ágyba, 5 perces mesét, ha kicsit több időtök van még, sőt akár 8 perces mesét is, ha hamar sikerült fogat mosni.
- C)** Hú, mennyi holmit kell egy utazáshoz összepakolni!
- D)** Akár vízpartra utaztok, akár nagyokat kirándultok az erdőben, elalvás előtt válogassatok a kortárs magyar szerzők utazós, kalandozós meséiből!

A mondatok helyes sorrendje: ___ – ___ – ___ – **D**

- b) Melyik szópár foglalja össze a **legpontosabban** a szöveg tartalmát? Karikázd be a megfelelő betűjelet!

- A)** holmi – mese
B) pakolás – kaland
C) utazások – mesék

a	
b	

3. Olvasd el Romhányi József versét, és oldd meg a verssel kapcsolatos feladatokat!

Az elefánt elmélázva
a tópartra kocogott,
és nem vette észre lent a
fűben a kis pocokot.
Szerencsére agyon mégsem taposta,
csak az egyik lábikóját
egyengette laposra.
– Ej, de bánt, ej, de bánt! –
sopánkodott az elefánt.
– Hogy sajnállak, szegényke!
Büntetésül te most tízszer
ráhaghatsz az enyéme!

a	
b	
c	
d	
e	

a) Mit jelent a *ráhág* szó a versben? Karikázd be az alábbiak közül annak a szónak a betűjelét, amely a legpontosabban megadja a *ráhág* szó versbeli jelentését!

- A) rátapos
- B) rádől
- C) rárepül
- D) rámászik

b) Milyen rímfajta található az első négy sor végén? Nevezd meg!

rímfajta neve: .....

c) Hogyan haladt a szöveg szerint az elefánt a tópart felé?

Karikázd be a megfelelő szó betűjelét!

- A) betegen
- B) figyelmetlenül
- C) türelmetlenül
- D) haragosan

d) A szöveg szerint mi volt az elefánt célja a pocoknak tett ajánlatával? Egészítsd ki a mondatot a saját szavaiddal! Figyelj a megfogalmazásra!

Az elefánt célja az volt, hogy .....

e) A szöveg alapján szerinted az elefánt felajánlása megfelelő volt-e a pocoknak? Fejezd be a mondatot! Véleményed **indokold meg!** Figyelj a megfogalmazásra!

Az elefánt által a pocoknak tett felajánlás .....

.....

4.	<p>Illeszd be a megfelelő szavakat a halandzsamondatokba úgy, hogy a kiválasztott szó válaszoljon a zárójelben megadott kérdésre! Döntésedet segíti a szavak toldalékolása.</p> <p>Két szót nem kell felhasználnod!</p> <p style="text-align: center;">bézegettek – déblát – ricskásan – sábolnak – tabajgott</p> <p>a) A burkulus főszi tatakolta a <i>(mit?)</i> _____.</p> <p>b) A csirimbuló pézma <i>(mennyire?)</i> _____ ürgős.</p> <p>c) A siberi báma <i>(mit csinált?)</i> _____ a külme dávogban.</p>	<table border="1"> <tr><td>a</td><td></td></tr> <tr><td>b</td><td></td></tr> <tr><td>c</td><td></td></tr> </table>	a		b		c			
a										
b										
c										
5.	<p>Olvasd el a leveleket, és oldd meg a feladatot!</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; margin-bottom: 10px;"> <p>Kedves Unokáim!</p> <p>Remélem, jól telik a nyaralás a Balaton partján. Mivel töltitek az időtöket? Irma nénivel, Béla bácsival és a többi gyerekkel jól kijöttök? Nehogy ugyanaz megtörténjen, mint tavaly nyáron! Nem szeretném, ha megint el kéne hoznom titeket tőlük. Az ellátás megfelelő? Az időjárás milyen? Megkaptátok a legutóbbi leveletem?</p> <p>Velünk minden rendben van. Nagyapátok továbbra is sokat dolgozik a kertben, a csapat is megbütykölte, mivel az sokat csöpögött. Cézár is jól van, noha a szomszédok többször szóltak már, hogy sokat ugat, amikor nem vagyunk itthon. Amikor hazaérünk, szinte elsodor minket, úgy ugrál az örömtől. Most is látom az ablakon át, hogy Karcsi papa kedvenc virágai körül ólálkodik. Biztos valami rosszban sántikál.</p> <p>Érezzétek jól magatokat! Várunk benneteket, hogy ismét nálunk nyaraljatok!</p> <p>Sári mama</p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px;"> <p>Kedves Sári mama!</p> <p>Nagyon örültünk legutóbbi levelednek! Balatonon csodálatosan telik az idő, noha ma esett és hűvös is volt, ezért sajnós egész nap a házban vagyunk Irma nénivel, Béla bácsival és a többi gyerekkel. Nagyon várjuk, hogy végre ki tudjunk majd menni a szabadba, és megint fürödhessünk a tóban.</p> <p>Irma nénivel és Béla bácsival jól kijövünk, bár tegnap megharagudtak ránk, mert nem pakoltuk el ebéd után a tányérokat. A gyerekekkel sincs semmi baj, szeretünk együtt játszani velük a strandon. Ha jó az idő, a kertben vagy a tóparton sokat kártyázunk, olvasgatunk, röplabdázunk.</p> <p>Simogassátok meg a nevünkben Cézárt, de vigyázzatok, nehogy kárt tegyen a muskátlikban! Karcsi papa nagyon szomorú lenne!</p> <p>Hamarosan találkozunk, bár mi azt szeretnénk, hogy sose érjen véget ez a nyaralás. Sokat gondolunk rátok!</p> <p>Lili és Máté</p> </div>	<table border="1"> <tr><td>a</td><td></td></tr> <tr><td>b</td><td></td></tr> <tr><td>c</td><td></td></tr> <tr><td>d</td><td></td></tr> </table>	a		b		c		d	
a										
b										
c										
d										

A levelek információi alapján kire igazak **biztosan** a levélírás idejében az alábbi megállapítások? Írd a betűjelet a megfelelő személy neve mellé!

- Előfordulhat, hogy egy betűjelet több helyre is be kell írnod.
- Van egy olyan betűjel, amelyet nem kell sehová beírni.

- A) A levelek születésének idejében a Balatonnál van.
- B) Számára fontos dolog kerülhet komoly veszélybe.
- C) Megharagudott étkezés után.
- D) Korábban is nyaraltak nála a gyerekek.
- E) A levél születésének pillanatában a kertben van.
- F) Szeretne kimenni a szabadba.

- a) Karcsi nagypapa: .....
- b) Sári mama: .....
- c) Lili: .....
- d) Béla bácsi.....

6. Az alábbi szövegben hét szó (kifejezés) helyesírása hibás. Írd a pontsorokra a hét hibás helyesírású szó (kifejezés) hibátlan alakját! A hét helyes megoldás mindegyike külön pontsorra kerüljön! Hétnél több megoldás esetén pontlevonás jár.

Egyszer a legkisebb medve kirándulni indult. Az erdei kis patak fölött átívelő hidon azonban találkozott nyuszikával. Megörültek egymásnak, és onnan együtt mendegéltek tovább. Egész nap az erdőben bóklásztak, teletömték hasukat mindenféle földi jóval. Valószínűleg napestig ott is maradtak volna, ha időközben tekintéjes vihar nem kerekedett volna. Anyukájuk mindig azt mondta, hogy iszkoljanak minnél gyorsabban a villámlás elől, így medve és nyuszika kalandjaikat megszakítva gyorsan haza szaladtak.

.....

.....

.....

.....

a

7. Állapítsd meg a hasonló alakú szavak szófaját! Írd a szópárok mellé a megfelelő jelölést!

FŐNÉV – FŐNÉV   **1**
IGE – IGE   **2**
FŐNÉV– IGE   **3**

huzat – húzat	
alom – álom	
szál – száll	
kar – kár	
vet – vét	

a

8. Írd a megadott szavak mellé a megfelelő mássalhangzótörvény betűjelét!

a) költség: .....

b) fűzfában: .....

- A) írásban jelölt teljes hasonulás
 B) írásban jelöletlen teljes hasonulás
 C) összeolvadás
 D) rövidülés
 E) részleges hasonulás

A megadott hangrendnek megfelelően egészítsd ki a szükséges magán- és mássalhangzókkal a hiányos szavakat úgy, hogy a **kicsi** szóval rokon értelmű szavakat kapj! Segítségül néhány betűt megadtunk. Minden vonal egy betűt jelöl. Ügyelj a helyesírásra!

magas hangrend	vegyes hangrend
c) ___ ___ T ___ ___ M	d) P ___ ___ ___ NY ___

a

b

c

d

9. Olvasd el a szöveget, és válaszold meg a kérdéseket! Segítségül a történetet két részre osztottuk.

a	
b	
c	
d	
e	
f	
g	

Hogyan építettek a piripócsiak városházát?

1. Hallom, hogy most azt mondjátok: hát ez is valami, hiszen városháza minden városban van.

Sebaj! Ám még ha másutt két emelettel magasabb vagy netán több városháza volna is, sehol annyit nem töprengtek rajta, sehol annyi furfangos fej nem fájdult meg miatta, mint Piripócson. Éppen ezért valamennyi városháza közül a piripócsi a legnevezetesebb.

Persze, az új.

Mert valamikor Piripócson csak egy régi, omladozó kis városháza volt. A bikát, amely a jó vagy rossz időt napjainkban azzal jelzi, hogy egy oszlophoz dörgölőzik, akkoriban madzaggal a városháza kapujához kötötték. Csakhogy mi történt! Egyszer a bika különösen szép időt akart jósolni, kissé erősebben dörgölte hátát a kapuhoz, és bumm, összedőlt a régi városháza.

– Hű a nemjóját! Ide gyorsan, emberek, húzzuk ki a városbírót! – kiáltotta rémulten Hájareng, a község őre.

Erre azonban nem volt szükség.

Meglehet, hogy egy másik város bírója ezekben a pillanatokban a városházán tartózkodott volna, és most húzhatná ki a romok alól. Piripócs bölcs bírója azonban még odahaza aludt az előző napi lakodalom után, így nem érte baj.

Csupán annyi történt, hogy a nagy lárma fölébresztette. Kiballagott a térre, nagyot ásított a romok felett, és így szólt:

– Ne tébláboljatok itt, emberek, új városházát építünk! Lássatok munkához!

Azt hiszitek, hogy a piripócsiak sokat kérték magukat? Dehogyan! Az okos beszéd mindig is hatott rájuk. Felpattantak, mint a szöcskék, és Hebehurgya Tamás vezényszavára tüstént munkához láttak.

2. A város mögötti dombot sűrű erdő borította, megannyi sudár, gerendának való szálfá. A piripócsiak fejszét, fűrész, köteleket ragadtak, és már döntötték, botolták is a fákat. A rönköket pedig, mivel lovaik akkor még nem voltak, a vállukon cipelték le a városba.

Hű, de keserves munka volt! Kemény edzés!

Csak Mozdulnirest Fülöpnek nem fült hozzá a foga. Mindennap elbújt valahová, egyszer a szénában, máskor a bokrok mögött heverészett, vagy egyszerűen otthon maradt. Csak a végén találtak rá, amikor már majdnem minden kész volt, épp az utolsó rönkök mögött horkolt.

– Hát te? – förmedt rá Hebehurgya Tamás, és fülön csípte Mozdulnirest Fülöpöt. – Még szerencse, hogy a legnehezebb rönköket utoljára hagytuk. Ez lesz a te munkád. Egykettő, indulás velük lefelé.

A többiek kárörvendve várták, hogy rogyadozik majd Mozdulnirest térde a nehéz szálfák alatt.

Mozdulnirest csöppet sem örült a dolognak. Bosszúsan megvakarta a feje búbját, elfintorodott, felháborodva köpött egyet, és dühében teljes erejéből belerúgott a rönkökbe.

Zuhuhú...

A rönkök megindultak, és bumburumbumm, egymás hegyén-hátán legurultak a dombról. Munka és fáradság nélkül.

– No lám! – gyúlt világosság a piripócsiak fejében. – Mi meg majd megszakadtunk a cipekedésben.

Sejthetitek, hogy más város lakói beérték volna ennyivel, legföljebb szitkozódtak volna. Nem így a piripócsiak! Elhatározták, hogy helyrehozzák a hibát. Mégpedig rögvest. Szépen leballagtak, és a városháza építéséhez korábban levitt valamennyi rönköt, egyiket a másik után visszacipelték a dombra.

Jó négy hétig eltartott nekik. Fent a dombtetőn aztán Mozdulnirest példáját követve, minden rönkbe belerúgtak, és legörgették őket munka és fáradság nélkül.

Egyszóval teljességgel piripócsi módra fogták meg a dolog végét.

(Forrás: Ondřej Sekora: *Piripócs város krónikája*. Ford. Polák Imre. Madách, Bratislava, 1981, 13–16.)

- a) A szöveg alapján állapítsd meg, hogy IGAZ vagy HAMIS az alábbi állítás! Karikázd be a megfelelő választ!

A piripócsi városháza az idők kezdetétől fogva csodálatos épület volt.	IGAZ – HAMIS
A piripócsiak a városháza építéséhez használt rönkök közül sokat többször is fölemeltek.	IGAZ – HAMIS
A bíró fáradhatatlanul dolgozott a város javán.	IGAZ – HAMIS

- b) Írd ki a meghatározásnak megfelelő kifejezést a szöveg 1. részéből!

Gyorsan végzett cselekvésre utaló teljes hasonlat:

.....

Céltalanul ácsorog, lődörög, ödöng:

.....

- c) A szöveg szerint mi volt a feladata az építkezésen Hebehurgya Tamásnak?

.....

d) Hebehurgya Tamás beszélő nevet visel. Rokon értelmű szóval vagy kifejezéssel magyarázd meg nevét!

.....

e) Mozdulnirest Fülöp neve is beszélő név. Emeld ki a történet 2. részéből egy olyan cselekedetét, amely példát ad a nevében kifejezett tulajdonságra!

.....

.....

f) Válaszd el az alábbi szavakat minden lehetséges helyen!

megannyi: .....

madzaggal: .....

g) Jelöld a következő szóban a szóelemek határait függőleges vonalakkal!

Írd a szóelemek fölé a megfelelő számot: 1 = szótó; 2 = képzó; 3 = jel; 4 = rag!

p i r i p ó c s i a k

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

